

VERKLARING VAN VERHOOR VAN GETUIGE-DESKUNDIGE

Naam: Daniël Osseweijer

Geboortedatum: 13 juni 1978

Geboorteplaats: Dordrecht

Beroep: IT business analyst, Statenlid provincie Groningen (Forum voor Democratie)

De getuige-deskundige heeft het volgende verklaard:

Ik verklaar hier op persoonlijke titel. Ik ben zeker geen voorstander van het huidige beleid, dus mijn motivatie is dat ik mijn verhaal wil doen over wat ik beleef wanneer ik mijn taken als Statenlid uitvoer. Het beleid heeft invloed op alle aspecten van het leven.

Binnen de Staten gaat het over kader stellende regelgeving: binnen welke grenzen mag beleid worden gemaakt en uitgevoerd? De portefeuilles die wij behandelen zijn bijvoorbeeld Infrastructuur en Mobiliteit, Cultuur, Natuur, het Stikstofdossier etc. Het gaat hier om zaken die de gemeenteraad overstijgen. Wij controleren het beleid van de hele provincie. Ook werken wij soms samen met andere provincies. Daarvoor bestaat het interprovinciaal overleg.

Het aantal Statenleden van een provincie wordt bepaald door het aantal inwoners. In Groningen zijn dat er 43. Persoonlijk ben ik als Statenlid deel van de oppositie. Er is sprake van aparte verkiezingen voor de Provinciale Staten. Er is een aparte kandidatuur.

Wordt er op een andere manier politiek bedreven sinds de coronacrisis? Hoe kijkt u naar de oppositie die gevoerd wordt?

Dat is wel degelijk veranderd. Pre-covidmaatregelen kwamen we iedere week bij elkaar. Gemiddeld waren we er twintig uur per week mee bezig. Voor de maatregelen was alles in fysieke aanwezigheid. We zitten dan in een Statenzaal waar de vergaderingen fysiek plaatsvinden. Na de maatregelen is dit veranderd. Het begon klein, maar werd steeds drastischer. Uiteindelijk moest alles digitaal gaan verlopen. Vergaderingen, maar ook het fractieoverleg, moesten digitaal plaatsvinden. Dat heeft natuurlijk gevolgen voor het overleg. Hiermee bedoel ik ook dat non-verbale signalen minder snel worden opgepikt. Ook overleg over moties of voorstellen moet digitaal plaatsvinden.

Wat het moeilijkst is, is dat ook dossiers die nodig zijn ter voorbereiding van de agendastukken, digitaal besproken moeten worden. In de beginfase was het nog mogelijk om bij elkaar te komen, maar zoals bekend werden de regels langzaam steeds strenger. Je wordt dan ernstig belemmerd in je handelen. Statenlidmaatschap is een parttime functie. Wat wij doen, doen wij vaak in de avonduren. Als het fractiehuis dan in de avond gesloten is (vanwege de avondklok), word je beperkt in je mogelijkheden.

Deze gang van zaken gaat ten koste van de kwaliteit van de oppositievoering. De samenwerking is veel minder intensief. Je mist de sociale contacten met de andere opposities.

Samenwerkingsverbanden worden verzwakt en vallen uit elkaar.

Hoe kijkt u naar de kwaliteit van de landelijke oppositie en is dit anders dan voor de coronacrisis?

Ik denk niet dat de oppositie slechter is geworden. Als ik kijk hoe erop gereageerd wordt en hoe het wordt afgedaan, krijg ik de indruk dat de oppositie helemaal niets meer te vertellen heeft. Er wordt neerbuigend op kritiek en vragen gereageerd. Dhr. van Haga heeft bijvoorbeeld een discussie gehad met dhr. De Jonge waarin hij ruw werd onderbroken in zijn woordvoering onder het mom van de volksgezondheid. Zijn kritiek wordt afgedaan met argumenten die niet per se feitelijk zijn. De manier waarop dit nu gaat en de felheid waarmee dit gebeurt zijn absoluut van

een andere orde dan voor de coronacrisis.

Dit zou niet moeten gebeuren. Een feitelijke woordvoering wordt afgekapt omdat de inhoud niet naar de zin van de minister was. In dit geval werd er ook niet ingegrepen door de voorzitter. In feite wordt iemand hier monddood gemaakt. Vanuit een bepaalde visie wordt alles wat ook maar enigszins afwijkt van het standpunt van de regering afgedaan. Ook in de Provinciale Staten zie je dezelfde dingen gebeuren. Tegenargumenten worden afgekapt en geridiculiseerd.

Als er geen debat meer kan plaatsvinden over deze kwestie en we niet meer met elkaar in discussie kunnen, is dat zeer ernstig.

Hoe is volgens u de kwaliteit van de democratie ten opzichte van een aantal jaar geleden?

Er is nauwelijks nog sprake van een democratie. Het is bedroevend gesteld. Buiten het feit dat geluiden van de oppositie in de kiem worden gesmoord en geridiculiseerd, merk ik ook dat er ook vanuit coalitiepartijen nauwelijks kritiek wordt geuit op de huidige besluitvorming. De controlerende taak wordt vanuit de coalitie zeer weinig uitgevoerd.

Afgelopen april hadden wij bijvoorbeeld een motie ingediend voor regionale differentiatie in de maatregelen. Daarvoor was absoluut geen ruimte.

Ik maak mij absoluut zorgen over de staat van de democratie.

Hoe kijkt u terug op de recente verkiezingen en de democratische kwaliteit ervan?

Ik heb mij in ieder geval verwonderd. Men kon zien aankomen dat het deze keer op een andere manier zou verlopen. Hier werd een halfjaar geleden al over gesproken. Ik geloof niet dat er veel mis is met het kiessysteem op zich, maar wel met het feit dat er op het laatste moment wijzingen in de regels worden doorgevoerd. Dat kan de kwaliteit geen goed doen. Er worden veel fouten geconstateerd. Dat zagen we tijdens de afgelopen verkiezingen ook. In plaats van stemmen op één dag, waren er nu meerdere stemdagen. Het argument daarvoor was dat risicogroepen dan op andere dagen konden komen. Dat klinkt sympathiek, maar bemoeilijkt de controle. Anderzijds is er de kwestie van briefstemmen. Dat zien we in de Provinciale Staten ook wel. Echter, om dat zo kort van te voren in te voeren is vragen om problemen. Mensen begrijpen de procedure vaak niet goed en maken fouten, zoals hun stempas en hun stembiljet in dezelfde envelop stoppen of nalaten een handtekening te zetten. Er was sprake van zodanig veel fouten dat de spelregels uiteindelijk nog tijdens de verkiezingen werden aangepast.

Ook bij het tellen van deze briefstemmen ontstaan problemen, bijvoorbeeld door medewerkers die de procedure niet kennen en daardoor het stemgeheim schenden.

Door deze zaken wordt de kans op fraude groter. Wij zijn niet het eerste land waar dit zou gebeuren. In de Verenigde Staten hebben we soortgelijke taferelen gezien.

Deze verkiezingen kwamen op mij chaotisch over. Regels werden op het laatste moment pas veranderd, wat de kans op fouten groter maakt. Het geheel is minder controleerbaar. Dat vind ik kwalijk. Gezien het feit dat we ook met zijn allen in een supermarkt mogen lopen, begrijp ik niet goed dat we niet met zijn allen mochten gaan stemmen. Er zijn extra stappen in het proces ingevoerd, wat de kans op fouten en/of fraude vergroot.

Wat vindt u van de kwaliteit van wetten zoals bijvoorbeeld de spoedwet of de avondklokwet?

Wellicht heb ik te weinig kennis om vast te stellen of deze wetten goed tot stand zijn gekomen. Wel kan ik zeggen dat ik mij over deze wetten heb verbaasd. Ook coalitiepartijen horen kritisch te zijn op wetten. We hebben het hier over ingrijpende wetten. Als ik dan kijk naar hoe kritisch men was op deze wetten, ben ik zwaar teleurgesteld. Uiteindelijk heeft de meerderheid besloten en hebben wij ons erbij neer te leggen. De politieke middelen zijn op om dit nog tegen te houden.

Hebben burgemeesters meer bevoegdheden door de noodwet en wat vindt u daarvan?

In indirecte zin hebben burgemeesters wel meer bevoegdheden gekregen. De veiligheidsregio's drukken een zware stempel op regionaal beleid. Middels een spoedwet worden de veiligheidsregio's meer bevoegdheden toebedeeld, waardoor andere democratische organen omzeild worden door de besluiten van de veiligheidsregio. Dat vind ik zeker geen goede ontwikkeling. Deze organen zijn hier niet voor bestemd. Door te stellen dat we als land in een permanente ramp zitten, kan men in feite dus ook permanent de veiligheidsregio's aan het roer laten zitten.

Bepaalde zaken die onder ons takenpakket vallen als Provinciale Staten, zoals bijvoorbeeld werkgelegenheid, horeca, economie etc., worden bemoeilijkt door besluiten die genomen worden door deze eerder genoemde veiligheidsregio's.

Ligt de dagelijkse gang van zaken stil?

De commissievergaderingen gaan wel door. Wat je wel merkt is dat het moeilijker gaat. Alles moet digitaal worden gedaan. Daardoor duurt alles langer. Ook stemmingen zijn omslachtiger. Het sociale aspect wordt beïnvloed doordat we elkaar niet kunnen zien. De dynamiek verandert. Maar wat ook opvalt, is dat corona ineens aan alle dossiers wordt gekoppeld. Dit heeft invloed op de besluitvorming.

Zou u willen zeggen dat corona ten koste gaat van de besluitvorming?

In ieder geval met betrekking tot bepaalde dossiers zou ik dat wel willen zeggen. Het drukt een zware stempel. Bepaalde onderwerpen, zoals digitalisering, komen ineens boven aan de agenda te staan. Vóór corona was dit minder zwaar van belang. De coronacrisis wordt met betrekking tot bepaalde onderwerpen gepresenteerd als een positieve zaak.

Denkt u op basis daarvan dat bepaalde zaken niet meer zullen worden teruggedraaid?

Dat vermoeden heb ik wel. Bepaalde besluiten worden genomen door de Provinciale Staten met inachtneming van het feit dat corona zeer belangrijk is, en vervolgens zijn die besluiten daarna nog jaren geldig. Ook is het opvallend dat waar voorheen de duur van de meeste besluiten op vier jaar stond, dit bij bepaalde besluiten plotseling langer is. Het is mij niet volledig duidelijk waarom dit zo is. Het is wel een zaak die mij opvalt. Ik kan echter niet met zekerheid zeggen dat dit gekoppeld is aan de coronacrisis. Het gaat hier om een persoonlijke observatie.

Ik heb met name gesproken over het politieke aspect. Ik hoop dat dat helderheid geeft. Ik zou ook graag een persoonlijk perspectief willen toevoegen. Uiteindelijk heeft dit effect op alles en iedereen: politiek, bedrijfsleven, maar ook gezinsleven. Indirect heeft het ook invloed op de persoonlijke sfeer. Ik denk dat veel mensen hier last van hebben. Ik heb zelf een vrouw en twee kinderen die hier ook het nodige van merken. Mijn kinderen hebben ook thuisonderwijs moeten doen en gaan pas sinds kort weer fysiek naar school. Je ziet hetzelfde effect optreden dat ik zojuist beschreef met betrekking tot de vergaderingen van de provincie. Wanneer men het sociale aspect wegneemt, is dat geen goede zaak. Ik maak mij als vader zorgen over deze situatie. Er wordt op dit moment een stuk ontwikkeling afgenomen. Sociale ontwikkeling is voor kinderen heel belangrijk. Ik kan me voorstellen dat er kinderen zijn voor wie de thuissituatie niet geweldig is. Ik vraag me dan af hoe die met het thuisonderwijs omgaan. Het belangrijkste vind ik dat kinderen een bepaalde angst wordt aangepraat (richtlijnen, looprichtingen etc). Kinderen beginnen te denken dat ze gevaarlijk zijn wanneer ze een snotneus hebben. Ik vind dat een zorgelijke en zelfs ziekelijke ontwikkeling.

Ik zou graag willen zeggen dat er veel mensen zijn die zorgen hebben over bijvoorbeeld onderwijs. Ik spreek veel mensen in de provincie, zoals bijvoorbeeld ondernemers en boeren. De trend lijkt te zijn dat mensen zich veel zorgen maken over hoe het verder moet met hun bedrijf. Ook lijken mensen depressiever te worden van de hele situatie. Daarover wil ik mijn zorgen uitspreken.

Leiderdorp
20 maart 2021

Voorgelezen en ondertekend,

.....

Daniël Osseweijer

.....

Drs. Pieter Kuit